

System informacyjny Schengen drugiej generacji - Przewodnik dotyczący korzystania z prawa dostępu

Streszczenie

Osobom, których dane osobowe są gromadzone, przechowywane lub w inny sposób przetwarzane w systemie informacyjnym Schengen drugiej generacji (zwanym dalej „SIS II”), przysługuje prawo dostępu do danych, korekty nieścisłości oraz usunięcia danych wprowadzonych niezgodnie z prawem¹. W niniejszym przewodniku opisano warunki korzystania z tych praw.

I. Informacje ogólne dotyczące systemu informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II)

SIS II jest wielkoskalowym systemem informatycznym, który stworzono jako środek wyrównawczy w związku ze zniesieniem kontroli na granicach wewnętrznych i który ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Unii Europejskiej, między innymi, poprzez utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz zagwarantowanie bezpieczeństwa na terytoriach państw członkowskich. SIS II został wprowadzony we wszystkich państwach członkowskich UE, z wyjątkiem Chorwacji, Cypru i Irlandii², a także w czterech państwach stowarzyszonych: Islandii, Norwegii, Szwajcarii i Liechtensteinie.

SIS II jest systemem informacyjnym umożliwiającym krajowym organom ścigania, sądowym i administracyjnym wykonywanie określonych zadań poprzez wymianę istotnych danych. Ograniczone prawa dostępu do systemu mają również europejskie agencje EUROPOL i EUROJUST.

Kategorie przetwarzanych informacji

SIS II zawiera dwie szeroko rozumiane kategorie informacji w postaci wpisów, które dotyczą, po pierwsze, *osób* poszukiwanych w celu aresztowania, zaginionych, poszukiwanych do celów postępowania sądowego, kontroli niejawnych lub szczególnych kontroli, bądź też obywateli państw trzecich podlegających odmowie pozwolenia na wjazd lub pobyt w strefie Schengen, i po drugie, *przedmiotów* - takich jak pojazdy, dokumenty, karty kredytowe przeznaczone do zajęcia lub wykorzystania jako dowód w postępowaniu karnym bądź niezbędne do kontroli niejawnych lub szczególnych kontroli.

Podstawa prawna

W zależności od rodzaju wpisu SIS II jest regulowany bądź rozporządzeniem (WE) 1987/2006 Parlamentu i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji – w odniesieniu do procedur dokonywania wpisów ujętych w tytule IV Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską - dawny pierwszy filar (zwanym dalej „rozporządzeniem SIS II”), bądź decyzją Rady 2007/533/JHA z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia,

¹ Prawa te przysługują na mocy art. 41 rozporządzenia (WE) nr 1987/2006 z dnia 20 grudnia 2006 w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II) i art. 58 decyzji Rady 2007/533/WSiSW z dnia 12 czerwca 2007 r. w sprawie utworzenia, funkcjonowania i użytkowania systemu informacyjnego Schengen drugiej generacji (SIS II).

² Informacje z lipca 2015 r. W Bułgarii i Rumunii utrzymano granice wewnętrzne, mimo że kraje te stosują SIS. Zjednoczone Królestwo ma dostęp do SIS, z wyjątkiem wpisów dokonanych w związku z odmową pozwolenia na wjazd na terytorium Schengen.

funkcjonowania i użytkowania systemu informacyjnego Schengen drugiej generacji w zakresie procedur ujętych w tytule VI Traktatu Unii Europejskiej - dawny trzeci filar (zwaną dalej „decyzją SIS II”).

Kategorie przetwarzanych danych osobowych

Jeżeli wpis dotyczy osoby, informacja zawsze zawiera imię, nazwisko oraz pseudonimy, płeć, odesłanie do decyzji będącej powodem wpisu, a także działania, jakie należy podjąć. Wpis może również zawierać, w miarę dostępności, takie informacje jak wszelkie obiektywne szczególne cechy fizyczne niepodlegające zmianom; miejsce i data urodzenia; fotografie; odciski palców; obywatelstwo (obywatelstwa); informacja, czy dana osoba jest uzbrojona, agresywna lub czy jest uciekinierem; powód wpisu; organ dokonujący wpisu; odsyłacze do innych wpisów dokonanych w SIS II zgodnie z art. 37 rozporządzenia SIS II lub art. 52 decyzji SIS II.

Architektura systemu

SIS II składa się z (1) systemu centralnego (zwanego dalej „centralnym SIS II”), (2) systemu krajowego (zwanego dalej „N.SIS II”) w każdym państwie członkowskim, który łączy się z centralnym SIS II oraz (3) infrastruktury łączności między systemem centralnym a systemami krajowymi zapewniającej zaszyfowaną sieć wirtualną dedykowaną dla danych SIS II oraz umożliwiającą wymianę danych między organami odpowiedzialnymi za wymianę informacji dodatkowych (SIRENE Bureaux)³.

II. Prawa przysługujące osobom, których dane są przetwarzane w SIS II

Zgodnie z zasadami ochrony danych wszystkim osobom, których dane są przetwarzane w systemie SIS II, przysługują określone prawa wynikające z rozporządzenia SIS II i decyzji SIS II⁴, które omówiono poniżej. Każdy, kto korzysta z dowolnego z tych praw, może złożyć wniosek do właściwego organu w wybranym przez siebie państwie, w którym funkcjonuje SIS II. Jest to możliwe, ponieważ wszystkie krajowe bazy danych (N.SIS II) są identyczne względem bazy danych systemu centralnego⁵. Z praw tych można zatem korzystać w dowolnym państwie używającym SIS II, niezależnie od państwa członkowskiego, w którym dokonano wpisu.

W przypadku gdy dana osoba korzysta z swojego prawa dostępu do danych, korekty nieścisłości oraz usunięcia danych wprowadzonych niezgodnie z prawem, składając stosowny wniosek, właściwe organy mają obowiązek odpowiedzi w ściśle określonym terminie. Oznacza to, że dana osoba jest informowana niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż 60 dni od daty złożenia przez nią wniosku o uzyskanie dostępu, bądź też wcześniej, jeżeli prawo krajowe przewiduje krótszy okres⁶. Dana osoba jest również informowana o działaniach podjętych po skorzystaniu przez nią z prawa do korekty i

³ Dane w SIS II wprowadza się, aktualizuje, usuwa i wyszukuje za pośrednictwem poszczególnych systemów krajowych. System centralny, wykonujący funkcje nadzorcze i administracyjne, mieści się w Strasburgu, we Francji. System ten zapewnia usługi konieczne do wprowadzania i przetwarzania danych SIS II. Rezerwowy system centralny, zdolny do zapewnienia wszystkich funkcji głównego systemu centralnego w przypadku jego awarii, mieści się niedaleko Salzburga, w Austrii. Każde państwo członkowskie odpowiada za budowę, eksploatację i utrzymanie własnego systemu krajowego oraz za przyłączenie go do systemu centralnego. Ponadto każde państwo członkowskie wyznacza organ, krajowy urząd SIS II („urząd N.SIS II”), który na szczeblu centralnym odpowiada za system krajowy tego państwa. Organ ten odpowiada za sprawne działanie i bezpieczeństwo systemu krajowego.

⁴ Zobacz w szczególności art. 41 rozporządzenia SIS II i art. 58 decyzji SIS II.

⁵ Zobacz art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia i decyzji SIS II.

⁶ Zobacz art. 41 ust. 6 rozporządzenia SIS II i art. 58 ust. 6 decyzji SIS II.

usunięcia danych, niezwłocznie, a w każdym razie nie później niż trzy miesiące od daty złożenia przez nią wniosku o korektę lub usunięcie danych, bądź też wcześniej, jeżeli prawo krajowe przewiduje krótszy okres⁷.

Prawo dostępu

Prawo dostępu oznacza możliwość uzyskania przez każdą osobę, która tego zażąda, wiedzy na temat informacji przechowywanych o niej w kartotece zgodnie z prawem krajowym. Jest to jedna z podstawowych zasad ochrony danych umożliwiająca osobom, których dane dotyczą, sprawowanie kontroli nad danymi osobowymi przechowywanymi przez strony trzecie. Prawo to jest określone wprost w art. 41 rozporządzenia SIS II i art. 58 decyzji SIS II.

Prawo dostępu jest wykonywane zgodnie z przepisami państwa członkowskiego, w którym składany jest wniosek. Procedury różnią się w zależności od kraju oraz przepisów dotyczących przekazywania danych wnioskodawcom. W przypadku gdy dane państwo członkowskie otrzyma wniosek o dostęp do wpisu, którego samo nie dokonało, musi umożliwić państwu, które dokonało wpisu, zajęcie stanowiska w sprawie możliwości udostępnienia danych wnioskodawcy⁸. Informacje nie są przekazywane osobie, której dotyczą dane, jeżeli jest to konieczne do realizacji uprawnionych działań w związku z wpisem lub dla ochrony praw i wolności innych osób.

Obecnie istnieją dwa rodzaje systemu dostępu do danych przetwarzanych przez organy ścigania, a tym samym do danych SIS. W niektórych państwach członkowskich dostęp jest bezpośredni, w innych pośredni.

W przypadku **bezpośredniego dostępu** dana osoba składa wniosek bezpośrednio do organów posługujących się danymi (policji, *gendarmerie*, organów celnych itp.). O ile zezwala na to prawo krajowe, właściwy organ może przesłać wnioskodawcy dotyczące go informacje.

W przypadku **pośredniego dostępu** dana osoba przesyła swój wniosek o dostęp krajowemu organowi ds. ochrony danych państwa, w którym przedkładany jest wniosek. Organ ten rozpatruje wniosek przeprowadzając niezbędne weryfikacje i przesyła odpowiedź wnioskodawcy.

Prawo do korekty nieścisłości i usunięcia danych

Prawo dostępu jest uzupełnione prawem do korekty danych osobowych niezgodnych ze stanem faktycznym lub niekompletnych oraz prawo do żądania ich usunięcia, jeżeli są przechowywane niezgodnie z prawem (art. 41 ust. 5 rozporządzenia SIS II i 58 ust. 5 decyzji SIS II).

Zgodnie z przepisami Schengen, w ramach SIS II, do zmiany lub usunięcia wprowadzonych danych uprawnione jest wyłącznie państwo członkowskie, które dokonało wpisu (zob. art. 34 ust. 2 rozporządzenia SIS II i art. 49 ust. 2 decyzji SIS II). Jeżeli wniosek jest składany w państwie członkowskim, które nie dokonało wpisu, wówczas zainteresowane państwa członkowskie współpracują ze sobą w celu znalezienia rozwiązania poprzez wymianę informacji i dokonanie odpowiednich weryfikacji. Wnioskodawca powinien przedstawić uzasadnienie wniosku o wprowadzenie korekty lub usunięcie danych i zebrać wszelkie istotne informacje na jego poparcie.

---

⁷ Zobacz art. 41 ust. 7 rozporządzenia SIS II i art. 58 ust. 7 decyzji SIS II.

⁸ Zobacz art. 41 ust. 3 rozporządzenia SIS II i art. 58 ust. 3 decyzji SIS II.

Środki odwoławcze: prawo do złożenia skargi do organu ds. ochrony danych lub wszczęcia postępowania sądowego

Artykuł 43 rozporządzenia SIS II i art. 59 decyzji SIS II przewidują środki odwoławcze przysługujące osobom fizycznym w przypadku nieuwzględnienia ich wniosku. Każdy może wystąpić do sądów lub organów właściwych na mocy prawa krajowego dowolnego z państw członkowskich z wnioskiem o dostęp do informacji, skorygowanie, usunięcie lub uzyskanie informacji bądź o odszkodowanie w związku z dotyczącym go wpisem.

W przypadku otrzymania skargi o charakterze transgranicznym krajowe organy ds. ochrony danych powinny współpracować ze sobą w celu zagwarantowania praw osób, których dotyczą dane.